

a teher

Forgatókönyv tv-filmhez

DEÁK FERENC

Személyek:

Fiú
Anya
Ilka
Bandi
Lány
Dulics
Kazi
Koncz
Korom
Bah
Jóba
Zenész
Pincér
Szekula
Öreg

Csendes őszi táj, semmi se moccan, már az őszi nyugalomnak adta magát minden. Úgy is mondhatnánk: süket csend uralkodik a lélektelen bánáti síkon. Távoli tanyák, magányos akácok és hatalmas ég. Šumanović láthatta így Vajdaságot. És ez a csend tart, tart; a szemlélő már ingerült is, mert semmi se történik. Ez a cél. Az ingerültség.

Akkor robbanásszerűen beugrik ebbe a mozdulatlanságba egy 600—700 köbcentis motorkerékpár. A kamera utána lendül. Valamikor lovakat hajszoltak így erre. A legény bukósisak nélkül, kifejezéstelen arccal üli meg a gépet. Szája sarkában gyufaszál. A kamera kónuszban kerülgeti a rohanó motorost: mint egy bolygó kering körülötte, hol távolabbra lendülve ki tőle, hol pedig oly közel kerülve hozzá, hogy arcának csak torz részletét láthatjuk. Ezt a képritmikai megoldást éles vágással betörni a következő jelenetben:

A motor ott áll egy foszló lombú eperfa alatt; a kamera átsiklik a dülő végén magára hagyott szekérre. A legény vizet iszik nagy, mohó kortyokkal egy régifajta fekete korsóból. Ki kell használni a korsó feketeségét a képkompozíció megépítésénél: az arc feltűnően fehér, a korsó pedig olyan az ajkain, mint egy nagy, fekete hüllő. Hallani, ahogy a legény mohón kortyol.

Egy villanásnyira, hogy a paraszt szánt, ostorával érelyesen a lovak közé vág: csattanás, és ez a csattanás átváltozik abba a fülsiketítő zúgásba, amit a már ismét vágató motor hallat. Robbanás ez inkább, amely TART.

A műút nagy végeláthatatlan puszta fut át: mindez madártávlatból. Mintha az ég közepéből néznénk a pusztába pengéként belefutó utat. Jobbról a gulya tarka foltja, balról egy gémeskút. A motoros már kifutott a képről. Ezt a képet látjuk, de már a következő jelenet hangját halljuk: a motorzúgásra tyúkok rebbennek szét, kotkodácsó-

lás, a motor még túrázik néhányat, aztán kifogy belőle a szusz.

Még mindig a puszta márdártávtól.

A kép itt végre átsiklik a falusi udvarba. Anya és fia egymásba karolva mennek paprikafűzésekkel „befuttatott” féltető felé.

Beérnek a féltető alá, megterített asztal várja őket. Nem ülnek le.

A fiú leül. Csend. Mozdulatlanság. Kigombolt bőrdzseki-jének belső zsebéből egy gyógyszeres fiolát vesz elő. Anya magához veszi, nézi. Ismét végtelen csend. Anya nézi a fiolát, a fiú rágyújt.

Bemegy a konyhába, onnan egy széket hoz ki meg mosdótálat.

A legény mosakszik. Az udvar kellős közepén, félmezten, szétvetett lábakkal áll. Minden izma megfeszül. Az anya nézi, figyelmesen, szemrebbenés nélkül. Kicsit kényelmetlenül soká és alaposan nézi. Aztán törli a hátát. Soká.

ANYA: ... Kisfiam ...

FIÚ: ... Nem írtam, hogy jövök ...

ANYA: ... Kisfiam ...

FIÚ: ... Gondoltam: jobb, ha ...

ANYA: ... Még mondom Bandinak, hogy ez minket meg akar lepni, azért nem ír ...

FIÚ: Nincs itthon?

ANYA: ... mert én valahogy mindig megérezem ...

FIÚ: Bandi nincs itthon?

ANYA: ... Mit?

FIÚ: ... Semmi ...

ANYA: Na ülj le már ... vagy elébb lemosakszol ... Na, ülj le, majd aztán ...

FIÚ: Ja ... nézd csak ...

ANYA: ... Nem felejtetted el ...

FIÚ: Valódi Bayer ...

ANYA: ... Megmosakszol?

FIÚ: Egyik barátom hozta Németből ...

ANYA: Várj csak, van esővíz ... azt hiszem, elég meleg ...

FIÚ: ... Egy év alatt kocsit vett.

ANYA: ... Kiről beszélsz te?

FIÚ: Aki a Bayert hozta nekem ... egy év alatt ...

Megütközve.

A fiú arca mozdulatlan. Rövid szünet.

Anya sarkon fordul, ott hagyja. Hangja a konyhából jön.

A mosdóvíz nagy ívben száll át a levegőn a gyanútlanul kapargáló tyúkok közé. A legény ott ül az udvar közepén a széken, tőle jobbra a mosdótál fehér villogó foltja, balra a motor sötét jelensége. Mindez az őszi verőfényben. Anya egy kis kristályüveget hoz, meg egy poharat. Szó nélkül önt, és odanyújtja a fiúnak. Az nem veszi el azonnal, nézi, vár, aztán lassan nyúl a pohárért, még mindig nem issza, csak nézi. Fölhajtja. Egy villanásnyira, ahogy darabokra törik a fekete korsó. Ismét feldübörög a gép, és vágat a falu libákkal, kacsákkal teli utcáján végig.

Irodahelyiség. Áporodott csend. Csak a kezét mutatja, ahogy egy iratot tart, majd elindul vele.

A fiú egy bögölyt néz, ahogy az ablaküvegen dong. Arcát most eltakarja előlünk az irat és a kéz. Amíg beszél, az irattól nem látjuk az arcát. Most a fiú hirtelen föláll, a kamera az arcát követi.

ANYA: Te is ki akarsz menni?

FIÚ: Nem.

ANYA: Átöltözöl?

FIÚ: Én csak azt mondtam, hogy egy év alatt...

ANYA: Ebéd előtt elugorhatnál a községházba, Szekula nyavalyog megint valamiért.

SZEKULA: ...Na itt van...

A hagyatéki tárgyalásról úgy mentél el, hogy észre se vettük... ezt pedig alá kellett volna írnod... Formaság az egész, de tudod, miattunk is...

FIÚ: Akkor ez most így nem is érvényes.

SZEKULA: Ja... ez? Nem... így nem!!!

FIÚ: És ha nem írom alá?

SZEKULA: Hát... az nagyon kényelmetlen lenne... Őszintén szólva: ez nem az én ügyem, hanem a tiétek.

A fiú keze, ahogy ír. Ismét a bögöly az ablaküvegen. Dongása átváltozik a motor dübörgésévé. Egy lúd száll nagy ívben át a képen. Amikor földet ér, koccanás: biliárdgolyók futnak a posztó hamvas pázsitján. Olyan csend, ami- ben csak ez a hang hallatszik: kegyetlenül, veszélyesen, kérlelhetetlenül. A golyók futnak, az ádámcsutkák le-fel mozogva szállítják az italt a bendőkbe. Egy golyó kiugrik az asztal- ról, a kamera kíséri, ezzel a lendülettel a nekiiramló mo- tor után megy. A paprikafü- zérrel fedett féltető alatt ül a család: asztalfőn Bandi, jobbra tőle anya, balra Ilka, szemben a fiú.

Esznek.

A kanalizató kezek meg- álltak.

BANDI: Mi a fittyfenét csinál- tok ti ott a városban így szombaton meg vasárnap?

FIÚ: ...Nem neked való az...

BANDI: Mi az, ami nem ne- kem való?

FIÚ: ...A város...

BANDI: No fene... te mintha ott születted volna... Hogy nem neked való!!!

FIÚ: Te mit csinálsz itthon ilyenkor?

BANDI: ...Itt apám, nincs ünnep...

ANYA: Ne vacakoljatok már megint!

FIÚ: Na, Ilkám, mondd meg te: mit csináltok ilyen- kor...

ILKA: Tudod azt magad is...

FIÚ: Háttha nem tudom...

ILKA: Akkor elfelejtetted...

BANDI: El... Elfelejtette...

ANYA: Mi van veletek...

FIÚ: Semmi, csak kérdezős- ködünk egymásfelől...

BANDI: Igazán írhattál volna, meg néha akkor is hazajö-

Ismét esznek. Szájak egész közelről. A rágóizmok serényen dolgoznak.

Csend.

Ismét megáll minden. Merev kép.

Lassan tovább esznek.

Dermedt csend. A fiú lassan feláll, megtörli a száját:

Lassan göcögve elkezdenek mindnyájan nevetni. Ideges, veszélyes nevetés ez. Görcsös indulatok vannak alatta. Éles vágással: bort isznak, de a nevetésük rezdülései, távoli visszhangja még itt van. Akkor a fiú belemarkol Bandi étel-

hetnél, amikor tudod, hogy nyakig vagyunk munkával...

FIÚ: Tudjátok miért hívatott Szekula?

BANDI: Hát hívatott?

FIÚ: ...A hagyatéki ügyekben...

ANYA: Valami baj van vele?

FIÚ: Nem írtam alá...

BANDI: Mit?

FIÚ: A hagyatéki tárgyaláson nem írtam alá a...

ANYA: Elfelejtetted...

FIÚ: Nem... Nem írtam alá!

BANDI: Bolond vagy. Részeg...

FIÚ: Nem... De most aláírtam...

BANDI: MOST?

FIÚ: Pedig most se akartam...

ANYA: Nézd, fiam, ha...

FIÚ: Marhaság. Mindig nagyapám jut eszembe a nagy harcsabajszával. Neki jó volt minden... Nekem semmi se jó.

ILKA: Mondd, öcsi, tudod te mit akarsz?

FIÚ: NEM!!!

ANYA: Csak hozod nekünk ezeket a városi fogásaidat...

FIÚ: Vegyetek nekem kocsit.

FIÚ: Kocsit!!! Értem?

ANYA: Kisfiam... olyan motorod van...

FIÚ: Nekem kocsi kell!!!

BANDI: K e l l ! ! ! !

be. Az veszettül utána kap. Mindenki gyűlölködve néz a fiúra. Rövid csend.

Izgatottan.

Feláll, és sietve elmegy a kert irányába. Kazlak és ólak közt megy, lassan, egész lelassulva. Egy disznóval találkozik. Birkózni kezd vele. Csupa sár és piszok már, ahogy hempereg a disznóval, az meg sivalkodik. A kerítésen túl egy nevetős, hóka lányarc jelenik meg. A fiú észreveszi, elengedi a disznót, feltápáskodik, odamegy a lányhoz, hosszan nézi egész közelről, az tovább nevet. Akkor mocskos kezét a lány arcára teszi, tenyerébe markolja az arcot. Ismét a fekete korsó negatívban, ahogy lezuhan, darabokra törik. De ez csupán egy villanás: mintha az arc tört volna össze. A lány meg a fiú sétál az őszi kertben. Elhagyott veteményesek, dinnyeföldek, néhány lőrincés dinyaival, távolabb mint lekaszált fejek: tökök.

A lány lehajol egy tökhöz, szemet, száját meg orrot rajzol rá a körmével. Egy mosolygós arcot. Lehajol és megcsókolja.

FIÚ: Ez az!!! Mindenért rettegtek ti... de ezért leginkább. A fene tudja, miért.

BANDI: Tudod te öcskös, mi vagy? Te egy disznó vagy...

ANYA: Nálunk sohase volt civakodás a családban, fiaim!!!

FIÚ: Mert minden nagyon jó volt.

ANYA: Hogy beszélsz te velem...

FIÚ: Sehogy...

FIÚ: Tudod, olyan jó lenne, ha nem szeretnék, hogy hazajövök... Miért szeretik?

LÁNY: ...Biztos vagy benne, hogy szeretik?

FIÚ: Látod, lehet, hogy csak én szeretnék úgy hazajönni, mint azelőtt...

Egy lepke repül fel a hajából. A fiú utánakap, hiába.

Régi fényképek dohos, statikus sorozata kezdődik, köztük egy-egy villanásnyira a fiú arca.

A tökfejen most egy nagy bogár sétál keresztül. Undok jelenet.

Egy tökcsomó. Hirtelen szétgurulnak a tökök. Sehol senki az elhagyott kertben. Megáll a kép. Az „arcos” tökön. A fiú most a félhomályos szobában áll, nézelődik. Valamit tenni kellene, de mit?

Tekintete a magasra pockolt ágyra terelődik: színes régi-fajta terítővel van leterítve. Akkor lendületet vesz, és a te-tejébe ugrik. Hempereg a sok tollneműben, s a játék közben úgy belegabalyodik a dunnákba-párnákba, hogy hallani, amint fuldoklik.

A dunnahuzat mintái egész

LÁNY: Hogy szerettél azelőtt?...

FIÚ: Egyszerűen a levegőért... vagy mert bántott a lelkiismeret...

LÁNY: Milyen lelkiismeret?

FIÚ: A hülye lelkiismeret...

LÁNY: De miért?

FIÚ: Csak úgy általában mindenért, például a gyerekkoromban agyonvert macskáért...

LÁNY: Csak azért?

FIÚ: Bántott azért is, amit nem vétettem.

LÁNY: Olyan is volt?

FIÚ: Nem jól fejeztem ki magam: azt akartam mondani, hogy azért is bántott a lelkiismeret, amit soha meg nem tettem.

LÁNY: Miattam nem bántott... .

FIÚ: Miattad sose...

LÁNY: Szeretem a hajadat...

FIÚ: Például azért se, hogy kegyetlenül hálátlan vagyok... Ez tetszik nekem.

LÁNY: A hajadat, azt szeretem... egyszer elbújok benne. Alattam a gondolataid, felettem a hajad süket erdeje.

közelről: mintha valami különös kerítések, falusi házsorok tekeregnének a legény köré.

Ilka fejt le róla a sok hírnárszerű takarót. Áll, és nézi az izzadt arcot. Különös komoly figyelés ez. . .

Letörli a homlokát, gondolkozik.

CSEND!!!

Elfordul, szorosan átfogja magát.

Ilka már nincs a szobában. Süket csend. A legény feláll, nézi az ágyat a különös esti megvilágításban: kéjes látvány. Lassan elindul ki az ajtón. Figyel mindent maga körül. Egyre idegesebben járja a szobákat, mintha keresne valamit. Üres mászkálássá válik, amin aztán ő is mosolyog egy lehetnyit.

Odakinn a tyúkok lassan kászolódnak be az ólba, Bandi itatja a lovakat, anya a fejőfazekat hozza át az udvaron, másik kezében a háromlábú fejőszék. A kamera most a megnyugvó galambdúcot mutatja. A macska miákolva követi anyát, a fejőfazékból kilöttyen egy kis tej: különös fehér effektus ez most ebben a szürkületi időben. Egyszóval: amit itt a kamera lassan, de

ILKA: Aludni akartál?

FIÚ: ... Fojtogatott ...

ILKA: Beleizzadtál. El-mégy ...?

FIÚ: Ah ... persze ... Hova?

ILKA: Azt kérdezted Banditól, hogy mi mit csinálunk itthon vasárnaponként ... Ahogy lihegtél eszembe jutott ...

FIÚ: ... Mi jutott az eszedbe?

ILKA: ... Mégy valahova?

FIÚ: Mi jutott az ...

ILKA: Gondoltam, ha már hazajött Dulics is ...

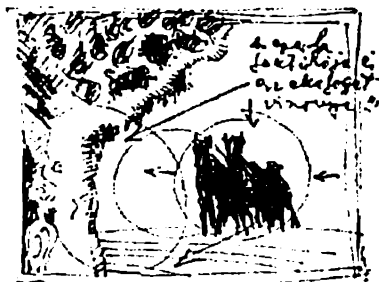
FIÚ: ... Az eszedbe ... mi jutott az eszedbe?

ILKA: ... Egy kapanyél ... az jutott az eszembe.

FIÚ: ... Szóval hazajött Dulics is?

mértékkel felmutat előttünk, az egy csodálatos ANGELUS. A befejezett munkanap dicsérete. És akkor ott, a csend és nyugalom kellős közepén mint egy éktelen seb: a motor. És seb ez a szó teljes értelmében: kegyetlenül fölzúg, a kipufogója szinte recseg. A megbolygatott képből most kifut, és a kamera követi a poros falusi utcán, akár egy fekete üstököst. Aztán utána ered egy másik üstökös is: egy másik motor. A kamera felváltva követi őket, aztán az arcokat váltogatja, hamarosan belekeveredik a képsorba még egy, majd még kettő arc: csupa suhancok ezek. Akkor a motorosok közé bevegyül egy autó is. Aztán egy másik autó szembe találja magát velük. Mindenki megáll. A motorok és autók fényében a leirhatatlan porfelhőben mozdulatlanul állnak a legények. A porfelhő lassan elül, a motorosok-autósok mellett most elhalad néhány parasztszekér; gubbasztó, fáradt emberek bámulják a legényeket. A legények isznak: egy flaskó szájról szájra jár. Közben motyognak valamit, teljesen igénytelen beszélgetés ez, semmit nem mond, inkább csak hangok, mint beszéd. Egy elkallódott tehén jön közelebb a megvilágított csoporthoz. Ezen hangosan nevetnek.

Az egyik kocsiban megszólal a rádió: esti szórakoztató zene hallatszik. Ismét körüljár a flaskó, ismét hangok, nevetés, mocorgás. Valaki megnyomja a szirénáját: rövid fül-siketítő hang. Most egy denevér csap le a csoportra, mindnyájan csapkodnak, hogy a hajukba ne kapjon. Ismét egy szekér megy el mellettük, a fe-

1960
A székelyek a kék székely
mint kék székely. A székelyek a kék székely
a kék székely a kék székely a kék székely
a kék székely a kék székely a kék székely
a kék székely a kék székely a kék székely

1960

léjük villanó arcokon üres kifejezéstelenség.

Egy asszony halad át a körön, vállán átvetőn vizeskanának.

Nincs válasz a kérdésére. Most egy traktor halad el mellettük, hatalmas porfelhőt verve. Az utánfutón asszonyok, emberek. Ők is üresen merednek a fiatalokra. Így vonul fel a legények mellett szinte az egész falu. Nincs itt semmi ellenszenv irántuk, de mintha nem is látnák őket. Pedig végző fokon az ő fiaik ezek.

Most felkerekednek, és elindulnak ismét a falun keresztül pontosan olyan zajjal, mint amilyennel jöttek is. Most egy kerthelyiségben ülnek. Olyan falusi kert ez, semmi cicoma. Mögöttük tekepálya, néhányan civakodva gurítanak néha, mindez háttérben. Úgy ülnek, mint akik egész nap dolgoztak volna.

TÖBBEN: Jó estét...

ASSZONY: Tanyáztok, tanyáztok?

DULICS: Nem gondoltad még meg?

FIÚ: Mit?

DULICS: Ne hüjjölj...

FIÚ: Arra gondolsz...

DULICS: Tudod te, mire gondolok. Jössz vagy nem jössz?

FIÚ: Nem.

DULICS: A te gyárad nem döglött még be.

BAH: Az övé? Bolond vagy te?

KONCZ: Miért lenne?

BAH: Mert ilyeneket köp.

DULICS: Mert?

BAH: Az fogtechnikai felszerelést gyárt.

KONCZ: Nem ezen a hangsúly...

DULICS: Na, min a hangsúly?

FIÚ: A kocsin a hangsúly...

A fiú most töpreng egy kicsit, aztán elmosolyodik.
Ismét a régebbi csend.

Gondolkozik, aztán előhúzza valamit. Pornográf képeket dob szét az asztalon a poharak között. Ímmel-ámmal nyúlnak utána. Még mindig valami mászon jár az eszük. Érezni a feszültséget. Időközben a pincér italt hord ki a tekézőknek. Nagy a zshivaj. Valahonnan cigányzene hallatszik, vérszegegy kis cincogás.

A pincér elmenőben, visszabólint. Ismét csend.

A fiú bólint, aztán hirtelen nemet int a fejével. Hevesen rázza a fejét. Tagad!!!

Jön a pincér, leteszi az ita-
lokat, összeszedi az üres pohar-
akat és el. A fiúra mutat és
elhallgat, minden szem a le-
gényt figyeli.

DULICS: Azt vehetnek neked
ittthon is. Nem?

KAZI: Hol vagy te most?

DULICS: Én?

KAZI: Te... te!

DULICS: Essenben. Hat hó-
napja. Tizenkilencet Metz-
ben, kettőt Lille-ben töltöt-
tem.

KONCZ: Antal bácsi is ott
van?

DULICS: Ki?

FIÚ: A faterod!

DULICS: Egy kis abrak.

BAH: Pista!!!

FIÚ: Ma megemlítettem a ko-
csiügyet otthon, kegyetle-
nül összevesztünk miatta.
Bolondok.

KAZI: Miért bolondok?

FIÚ: Kik?

KONCZ: Hát nem most mon-
dod...

FIÚ: Ja... nem!!! Nem bo-
londok! Csakhogy én nem
gondoltam egész komo-
lyan... és úgy megvadul-
tak.

DULICS: Szóval nem jössz ki?

DULICS: Hát én csak marhá-
nak vagyok jó.

KONCZ: Annak.

FIÚ: Csak mondd meg nyíl-
tan...

DULICS: Mert ez a beszari
itt ni!... ez itt ni!!! Azt

irja nekem: szerezz munkát, jövök. Most meg...

BAH: Ti ott mind milliomosok lesztek?

DULICS: Egyen meg a fene! Hát neked nem büzlik ez a föld itthon? Hát neked nem elég ebből a porból? Olyan vagy te is, mint akil tehénganéból gyúrtak: ahova letett a sors, ott maradsz.

Hosszú csend. A tekézők öszszevesztek valamin. Dulakodás, kiabálás, a fiatalok odanéznek, mintha nagyon érdekelné őket a civakodás. Kazi feláll, körülnéz, Bah is feláll, és elmennek a végé felé.

FIÚ: Nem ijedtem én meg semmitől se, ne hidd azt, komám. Egyszerűen feleslegesnek tartok mindent a világon. Valahogy a fordítottját kapod a dolgoknak, bármennyire is erőlteted értük a rajongást.

Csend következik. Mindnyájan a cipőjüket nézik.

A kocsmából most kirepül egy pohár. Ott Dulics megett vágódik egy fa törzséhez. A szilánkokból az asztalra is pattan néhány. Senki nem mozdul, csak egy percig nézik a megvilágított kocsmajót. A szilánkok ott hevernek az asztalon, még nedvesek az előbbi italtól.

DULICS: Hát te erőlteted?

FIÚ: Mit?

DULICS: A rajongást az élet ügyei iránt.

FIÚ: Néha. De most már jobb, ha nem törődöm veled. Így nekem sokkal jobb, vagyis kényelmesebb.

KONCZ: Ha nem törödsz veled?

FIÚ: Ha iszok!!!

Fogja a poharát, és fenéig issza. Kazi és Bah visszajött,

ott áll a tekézőkkel. Dulics előrehajol a fiú arcába:

A fiú szeméhez emeli a poharát, úgy néz át rajta, mint egy távcsőn.

Koncz duzzogva hátradől.

Dulics felugrik, odafut a tekepályához, felkap egy golyót, és soron kívül dob. Felháborodás, kiabálás. Visszaül a helyére.

DULICS: A fene egyen meg, te mindenbe csak belekezesz, aztán az embert szarban hagyod!!!

FIÚ: Kit hagytam én most...

KONCZ: Hát mi a szentségnek kezdesz itt filozofálni, ha aztán csak...

FIÚ: Te megértened?

KONCZ: Mit?

FIÚ: Ha én most neked elmondanám a dolgokat szép sorjában, úgy, ahogy azt ÉN látom. Megértened?

DULICS: Na mondjad csak!!!
Ki vele!!!

FIÚ: Mondjam, ugye?

DULICS: Ugyan, apuskám, ne tettesd most a nagy GONDOLKODÓT!!!

FIÚ: Azt mondtad, hogy beszéljek, nem?

KONCZ: Na nyögd már ki...

FIÚ: Gondolkoztál-e te azon, miért jön ide vissza az ember minduntalan? IDE!!!
Érted? Mert visszajöttél te is például. És én is.

DULICS: Na, ezért jöttem.

FIÚ: Nem hiszem. De lehet. Mindenesetre van itt valami, amit még nem tudtam megmagyarázni. Lehet, hogy csak azért járunk vissza, hogy megbizonyosodjunk valamiben... Például abban, hogy esetleg az egész vidékből már semmi se maradt. Hogy nincs!!!
Hogy az emberekből sincs egy szál se!!!

DULICS: Szóval: mert nem szeretjük!!!

Kazi és Bah leül. Isznak.

Rágyújtanak mindnyájan.

Hosszú csend.

Hatalmas kacaj, előbb csak göcögve, aztán bugyborékolva, majd orkánként süvöltve, mindent elsöpörve tör fel, és sokáig nem csendesül. A fiú csak nézi őket mosolyogva, megtörli homlokát, aztán őt is elragadja a nevetés hulláma.

Apatikus, hallgató arcok,

FIÚ: Lehet, hogy magunkat nem szeretjük mi benne. Ez az: nézed az enyészetet, és te valahogy csak szemlélője vagy. Motoros szemlélője.

KONCZ: És ha nem motoros?

FIÚ: De hazajössz !!! És látod, hogy ennek a nyavalyás vidéknek nem lehet sokat ártani. Ez csak porol, ez csak ragad, ha esik, ez csak tart, mint egy kegyetlen tenyér, és te szuszogsz rajta, mint valami hülye dög.

KAZI: Mint egy hülye dög.

DULICS: Na... tovább!!!

FIÚ: Én azt szeretném, ha valami fegyelem lenne itt... Nem is fegyelem. Inkább: feszültség. Ha felelőségre volna valaki vagy valami.

DULICS: Miért volna felelőségre?

FIÚ: Hogy érezzük a viszonyt. Így csak berobogunk, aztán elmegyünk, senki nem is látott bennünket.

KONCZ: Naaaa...

BAH: Te apostol vagy, mi a fene...

DULICS: Hagyd csak. Meg akarja magyarázni, miért nem fél.

FIÚ: Azt hiszem, egy dolgot mi nagyon nehezen tudunk elviselni. Egyetlen dolgot!!!

KAZI: Éspedig!?

FIÚ: A bőséget...

ahogy a poharakra hajolva mozdulatlanul, meredten sorakoznak.

DULICS: Mert az ember megkeresi, aztán dühös, mert elkölteni halálos véték lenne. Amit meg kiad a kezéből, azt már nem is becsüli. Egyszerűen az általa vásárolt holmi ellensége, vagy idegen és megint csak dühös. Dolgozni meg nagyon tud a mi emberünk. Hülye állat!!!

KONCZ: Ez az: amit nem magának vesz, hanem mondjuk gyermekének, azt is eltemeti az ajándékkal együtt. Veszek mondjuk egy kocsit neked, aztán azzal együtt téged is leírlak.

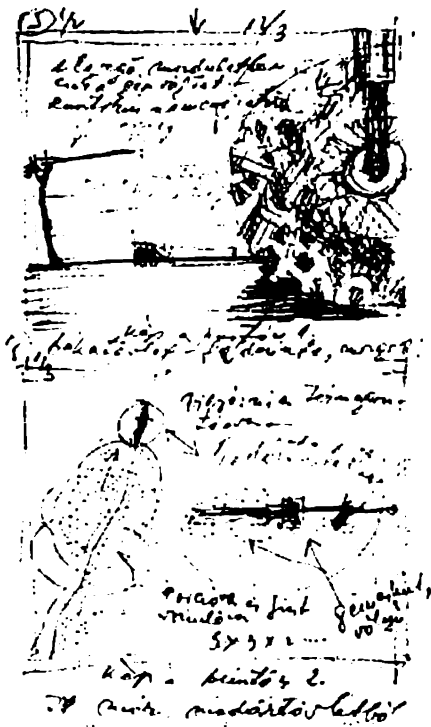
Ismét egy kegyetlen nevetés, kacajorkán.

Most beállnak tekézni, osztzkodás, vitatkozás, gurul a teke.

És gurul, gurul a teke egy végtelen pályán, rögs falusi pályán gurul. Most bemennek a kocsmába, ott néhány parasztember mulat. Csupa könny az arcuk. A legények egy ideig állnak egy csoportban, szemrebbenés nélkül nézik a mulatókat. Olyan ez a tekintet, mint amikor a gyerekek valami különös idegent pillantanak meg és csodálkozva bámulják, amíg rá nem döbbennek, hogy ez nem valami szép dolog.

Akkor lassan kimennek, az utcán felberregnek a motorok, mint különös jánosbogarak szállnak a fények a faszorok között.

Egy táncterembe mennek be. Épp befejeződött a tánc. A zenészek az utolsó akkord után kászolódnak, az a néhány pár még beszélget, aztán azok is elszélednek.

A legények, ők heten állnak, és csodálkozva nézik a zenészeket.

A motoros kolóna megindul, veszettül száguld át a pusztán. Aztán befordul egy másik faluba. Pár perc múlva már jönnek is visszafelé.

Ismét a faluban. Az autó reflektora most az előbbi zenészek egyikét fedezi fel. Körülfogják. Trombitás. Némakép: nézik a trombitáját, kézről kézre jár. Egyik-másik a szájához emeli, de a gazdája leszedi, akkor beszállnak az autókba, motorokra ugranak, velük van a trombitás is. Ismét az előbbi kerthelyiségben ülnek. A trombitás csendben fúj, a legények hallgatnak.

Az egyik szomszédos házra bök a hüvelykujjával, aztán a másikra.

JÓBA: Most tökölődhetünk...

KONCZ: Beszöld rá őket, hogy maradjanak.

FIÚ: És veled táncolunk majd, nem?

KAZI: Menjünk át...

DULICS: Át? Menjünk...

PINCÉR: Fújhatod hangosabban is!

TROMBITÁS: Éjszaka van...

PINCÉR: Csak te bömböltesd nyugodtan, ha mondom.

TROMBITÁS: Éjszaka van, mondom...

PINCÉR: Tán azokat félted ott ni...

vagy azokat?

KOROM: Ne zavard, látod, hogy ihlik...

PINCÉR: ...Mert azokat te nem zavarhatod, üres ott a ház. Ezek kihaltak, am azok elmentek Németbe. Csak a harmadik szomszédban van egy öregasszony. Süket.

DULICS: Na, hagyd már megint az agitációdát.

KOROM: Visszasírod őket?

PINCÉR: Én? Tőlem mehet-

tek mindnyájan. Nekem nem kellettök, csak a pénzeteket hozzátök vissza! Hahahaha...

A trombitás tovább fújja, csendes őszi este van. Távrol a békák szakadatlan muzsikája hallatszik.

Az asztalon a poharak közt most egy varangy jelenik meg. Egyszerre, senki se tudja honnan jött: itt van, és bámul a fénybe.

A trombitás fölfújta arca, de hang már nem jön a hangszeréből. A gróplánba vett arc lassan lelappad, csak a nagy csodálkozó szeme látszik.

Ismét a béka, majd a trombitás. Hosszú csend.

Most a pincér a varangy után nyúl, megfogja, felemeli.

A fiú utánanyúl.

Bugyborékolva előjön a nevetés.

A fiú kezébe veszi a békát.

PINCÉR: Csak ezek szaporodnak itt már... és nem hagynak az embernek békét. Lassan már az ágyunkba is befekszenek...

FIÚ: Valamikor irtóztam tőle... aztán kényszerítettem magamat, hogy nézzem, majd meg hogy a kezembe vegyem. Egyet a fejemen hordtam valamelyik nyáron, hogy hűtse az agyamat...

JÓBA: Nagy volt?

FIÚ: ... A legnagyobb, amit az életben láttam.

KONCZ: Eladtad?

FIÚ: Nem... ilyet én nem tettem volna soha.

KAZI: Elugrott... egyszerűen elment.

FIÚ: Használtam egy egész hétig... addig nem is csináltam semmiféle marhaságot...

DULICS: Használtad...

PINCÉR: No... na... veszed, nem veszed?

FIÚ: Ez negyedakkora sincs...

Egyetlen hatalmas lendülettel átdobja a háztetőn. Mintha egy követ dobna.

A trombitás ismét halkán fúj.

A pincér italért megy, előbb Kazi intett neki.

Pincér épp odaér az italokkal, hallotta, hogy róla van szó, felvonja a szemöldökét.
Dulics idegesen feléfordul.

Leteszi az italokat. Megnyugodott.

BAH: Tán nem is hideg?
FIÚ: Hideg ez mind, mert hulló...

PINCÉR: Nem tartogattad soká a kicsikét...

FIÚ: Nyálkás... lélektelen dög. Az ember hiába erőszakolja magára a szerelest, ilyenkor nem megy. Amit megtanultunk gyűlölni, azt sohase lehet szeretni igazán... ezt nekem nem lehet bemesélni. De van valami, valami újabb, valami ami még nem egész gyűlölet... de már itt van és az ellen nem lehet küzdeni...

DULICS: Na jó. Mondd meg te nekem: kit utálsz most újabb keletűen?

FIÚ: Azt hiszed, hogy tudod.

DULICS: Hátha tudom.

FIÚ: Hiszed...

DULICS: T u d o m !

FIÚ: A hullőket, amelyek lassan elfoglalják a falut... a hullőket nem.

DULICS: Megmondjam?

FIÚ: A pincért se, pedig ő csak a pénzünkért él-hal. Nem. Őt se.

PINCÉR: Mit csinállok én?

DULICS: A pénzünkért élsz-halsz!!!

PINCÉR: Pontosan.

FIÚ: Hazajövök, keresek valamit, ami már megtörtént, keresem a folytonosságát a dolgoknak, de hiába.

KOROM: Folytonosság. De mi-ben? Pontosan mi-ben?

FIÚ: Mindenben, amit abba kell hagynom, amikor hét-főn elutazok.

Ismét abbamarad a beszélgetés. Minden mindig befejezetlen marad, éppúgy, mint ezeknek az embereknek a lelkében és fizikai valóságukban. Töredékeket élnek le, nem pedig ÉLETET. Ez az észak-bánáti emberek valósága. A trombitás feláll, hóna alá veszi a hangszeret, egy habfehér, fekete szélű zsebkendővel megtörli a száját. Senki se válaszol. Lassan elindul, aztán visszajön.

Csend, konok csend.

Végleg elmegy.

Feláll, gurít egyet, bevárja, mit ütött, aztán visszaül az előbbi helyére.

DULICS: Nagy marha vagy te, komám. Neked már alapjában véve semmi közöd ehhez a faluhoz.

KOROM: Mert az érzelmi kötelékek nem számítanak, apuskám, csak a...

TROMBITÁS: Én most megyek.

Nem vinne haza valaki? Gondoltam, ha arra menne valaki... ha útjába esne...

KAZI: Tudod, gondolkozok ezen, amit mondtál. Egyrészt tényleg nagy hülyeség, másrészt meg, a fene tudná... Van ebben valami.

BAH: Az, hogy valami más kéne, oszt nincs!

KONCZ: Más, mi? Más... Nézd, apuskám, éjjeli két óra van, és neked más kéne... És még azt se tudod, hogy mi. Van, amit a szemed-szád megkíván. Vagy nincs? Mindened megvan.

DULICS: Ne politizálj nekem!!! Ez nem politika!!! Valami más ez. Ez, ami hiányzik, a levegőből hiányzik. A kenyérből, a vízből, szóból, tekintetből. De azért nagy marhák vagytok, anyyi biztos!

FIÚ: Hívsz még mindig magaddal? Dulics, na... hívsz még mindig?

DULICS: Nézd, komám, nekem elég a magam baja;

Itt hirtelen bejön egy üres tenyér. Aztán a fiú arca.

Dulics fészülködik.

Itt egy gyermekkori képe a fiúnak. A fiú arca közelről.

Ismét a gyermekkori fölvétel.

Lelassítva azt a jelenetet, amikor a tollneművel küzd.

Ismét: dobja a békát.

Anyá, áll és nézi mereven.

Bayer-pirula egész közelről egy kérges tenyérben.

A fiú arca, ahogy iszik a fekete korsóból. (Ismétlés az elejéről.)

Bólintanak. A pincér elmegy.

azt akarod, hogy ott is mérgezd nekem az életemet ilyen tökéletlenségekkel?

FIÚ: Az én töketlenségemmel? Csak az enyémmel, mi? Én már mondtam neked, hogy az embereknek sokkal könnyebb a nélkülözés, mint a gazdagság terhe. Ezt mondtam én neked, komám, csak te most itt engem előbb legyávázol, aztán meg töketlennek tartasz. Vidd csak a nagy biztonságérzettedet nyugodtan, nem én fogom kikezdeni azt... Én csak szeretnék mindent folytatni, vagy visszacsinálni olyanra, amilyen volt mondjuk gyerekkoromban, onnan még lehetne irányítani az életet, a lelket. Most már csak ez az átkozott metély. Ezt érzem. De nem tudom megérteni. A békát igen: idejön, néz bele a fénybe. De mibe néz bele az én bátyám, anyám? Az öncélú sanyarúságba. Nem mer magának megengedni annyit se, hogy egy normális orvoshoz menjen, de ma, amikor megemlítettem a kocsit, előbb megrémült, aztán már láttam a szemében, hogy hajlandó lenne róla beszélni, *de akkor már ő nem látott engem*. Hát ne beszéljen akkor inkább! Na... igyunk. Vagy ne?

PINCÉR: Akkor? Hozzak? Ne hozzak?

BAH: Nem lenne jobb ennek a falunak az ilyen okosok nélkül?

KAZI: Mert ti mind csak a falut emlegetitek. Ti vagytok

Kazi nekiugrik Dulicsnak, megint minden esetszerűen történik. Nincs az egésznek semmi megszokott logikája, egyszerűen egymásnak estek. Birkóznak, hemperegnek. Jön a pincér, leteszi az italt. A birkózók felállnak, leporolják ruhájukat, aztán a pohár után nyúlnak. Isznak mindnyájan.

Hatalmas hahota. Mindenkinek tetszik ez a rendes magyarázat. A nevetés közben valaki nagyot ordít. Hirtelen csend.

Ordít.

a megváltók? A falu, a falu, a falu...

DULICS: Nem azért jöttem haza, hogy megverjek valakit.

KAZI: Kire gondolsz, apus?

DULICS: Senkire se személy szerint, de nem szeretem megverni a haverjaimat.

KAZI: Miért akartál te engem megverni?

DULICS: Mert azt hittem, hogy gyerek vagy.

KAZI: Hogy én gyerek vagyok?

DULICS: Hogy te...

KAZI: És?

DULICS: Elfelejtettem, hogy én se vagyok már gyerek.

PINCÉR: Hát aztán?!!!

JÓBA: Fél három...

PINCÉR: Csak ti ordítatok... nincs itt a közelben egy lélek se... Úrcsek a házak.

KONCZ: De mégis... éjfél elmúlt...

PINCÉR: Bolondok vagytok, vagy mi? Mondom, hogy csak a harmadik szomszédban lakik egy vénség. Úresek a házak... na!!!

BAH: Az emberek most al...

PINCÉR: Nincsenek emberek!!!

FIÚ: Na gyerünk...

DULICS: Hova?

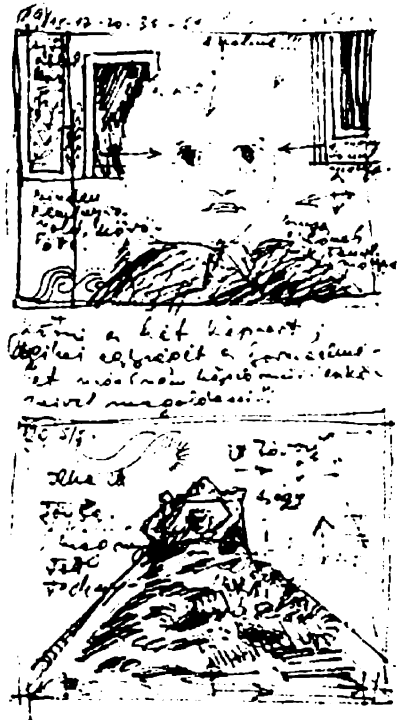
Mindnyájan elindulnak a fiú után. Lassan kiemelik a szomszéd ház kapuját. Ott állnak a féltető alatt. Valaki lelök egy köcsögöt az ablakpárkányról. A fiú keresi a kulcsot. Olyan helyeken keresi, ahol általában falun hagyni szokták: gerendaszegen, fölakasztott edényben, féltéglá alatt az ajtó közelében. Meg is találja. Benyitnak.

Valaki gyufát gyűjt. Aztán egy függőlámpát gyűjtanak meg. Teljesen magára hagyva egy régi parasztház. Sehol senki! Állnak elképedve, nézik az almáriumot, asztalt, régi székeket. A falakon öreg fényképek. Minden áll!!! Az idő is megállt. A fiú odamegy egy ágyhoz, végigsimítja, poros, de épp olyan magasra van ágyazva, mint odahaza az ő házánál. Hirtelen megfordul: mögötte senki sincs már. Egyetlen pillanat alatt és hangtalanul távoztak a cimborák. Mosolyog. Leül egy székre, mellén összefonja karjait. Nézelődik, figyelmesen nézi a tárgyakat maga körül, a képekhez oda is lép, hunyorít, néhányat le is vesz a falról. Nem rakja őket vissza. Észreveszi a fekete túllt a nagy tükrön: ez itt a gyász jele. A tükröt leterítik, ha halott van a háznál. Egy pillanatra: fekete kendővel bekötve az ő szeme.

Ismét sétál, nézelődik, az ágyhoz ér, nézi: áttűnésben Ilka, ahogy szorosan átfogja magát. Csak egy lélegzetnyire. Most lehajol, benéz az ágy

FIÚ: Utánam...
 DULICS: Fordulunk egyet?
 FIÚ: Nem!!! Utánam!
 DULICS: Na gyerünk...

KAZI: Hullaszag...
 JÓBA: Gyűjts valami világot!

végébe, a párna mögött három kismacska szeme villan vissza.

Mosolyog. Lelki szemei előtt megjelenik a szülő macska, a fiadzó macska. Belső monológ:

Csak a lábai, ahogy le-föl sétálnak a szobában.

Egy odvas öreg szalmakazal, ezer madár lakja, millió lyuk van rajta.

Az arcos tők, ott a kertben, a lány véste bele délután az ábrákat. A fejfazék egész közelről, ahogy kilöttyen belőle a tej. Háromszor megismételni.

Negatívban a motoron, ahogy vágat.

Egy mozdony kereke, ahogy fékez, körülötte szikrák repdesnek.

Most elkezdi pislákolni a lámpa, elfogyott belőle a petróleum. A fiú feje egész közel hajol a lámpához, szinte farkaszemet néz a repkedő és egyszerre kimúló fénnel.

Kintről: bezárja az ajtót, a kulcsot visszahelyezi a féltégla alá, lábával még igazgatja kicsit aztán a kaput teszi a helyébe.

Virrad.

Ismét ott van a kocsmakertben. Ott ülnek mindnyájan. Némák. Mereven nézik. A fiú fáradtan mosolyog.

FIÚ: Vajon az ember valóban szemtanúja lehet a pusztulásnak? A lélektelen elmúlásnak.

Van-e erre szebb, pontosabb kifejezés? Van. Azt mondják: enyészet. Amikor a tárgyak önmagukat adják át a dialektikának. Elfelejtene LENNI. LÉTEZNI. Megmarom magam, mert mást már úgyse tehetek. Széthullik előttem a következő perc, az, amelyikért én hajlandó lennék ÉLNI. De egyszerűen széthullik, még csak meg se közelíthetem igazán, épp hogy lélegzetet vettem, a gondolat is csak a nedvek remegésében alakultak volna bennem. A félkegyelmű isteneknek kellett volna ilyen áldozat, mint amilyen én vagyok... Testemből kiszerezelt távoli idegdúcok. Így valahogy nevezném meg azt, aki ma hazajött. Hazajött, de most olyan, mint a csőbe szorult golyó. Beleégtem a csőbe.

FIÚ: Reggel van...

Leül egy székre, lábát felrakja egy másikra.

Bólintanak, a pincér elmegy italért. Koncz papírt vesz elő, írót. Mindenki nézi. Jegyezni kezd valamit.

Pincér az itallal. Isznak.

Amíg beszél, a dongó állandóan az ablaküvegen vergődik. Felnagyítva egész közeli. Hangja a motor hangja.

DULICS: Eloltottad a lámpát?
FIÚ: Nem...
KOROM: Nem?
FIÚ: ...Elaludt magától...
Már csak a bél égett.
KAZI: Iszunk?

JÓBA: Verset írsz?
KONCZ: Nem... nem verset!!!
BAH: Végrendeletet?
KONCZ: Testamentumot.
KAZI: Kire hagyod a kocsi-dat?
KONCZ: Akinek ikre születik... Szeretem az ikreket.
A kiadós asszonyokat...
Anyádnak hányra tellett?
DULICS: Nem az anyjának, az apjának...
KAZI: A te apádnak?... Neki hányra?
DULICS: Egyre se!
FIÚ: Elaludt magától, már csak a bél égett.
KAZI: A te apádnak?
FIÚ: Három kismacska van a párna mögött... az anyjukat sehol se láttam...
JÓBA: A padláson voltál-e?
FIÚ: A padláson nem. Csak szobában... most jut eszembe: ma voltam Szekulánál... Nem ma, hanem tegnap.
DULICS: Hívatott?
FIÚ: Épp a hagyatéki ügyben. A tárgyaláson heccből nem írtam alá, hogy apám után a nekem járó részt anyámra hagyom. Most aláírtam, de amikor elmondtam a dolgot odahaza ebédnél, akkora volt a döbbenet, hogy már sajnáltam a meggondolatlanságomat. Irrtózok a gondolattól, hogy

valaki egy percig is függjön tőlem, mégis ez a bizalmatlanság... Mintha kést vágtam volna saját anyám hátába. Ez is oda tartozik... amit mondtam: a dolgok teljes vaksága. Hidegsége. Itt minden elfelejtett LÉTEZNI.

Most már reggel van. A lombok alól lógó égők ereje gyengül, elenyésszik a reggeli fényben.

Egyszerre egy báránybőr mellényes, zsíros kalapú, bajszos öreg terem közöttük. Háttán tarisznya, nyaka körül karikás ostor, ügyesen fonott szíj az egész, sallangokkal, sugárral. Különös jelenség ez a két pulijával, ahogy áll és szőrös arcát belevillantja a reggeli fénybe.

A legények most intenek a pincérnek, és az elmegy italért.

A pincér hozza a fityók pálinkát.

Letekeri a nyakáról. A fiú nézi, forgatja a kezében, aztán

PINCÉR: Iszik kend valamit?

ÖREG: Van, aki iszik is, ha ilyet kérdenek tőle.

PINCÉR: De kend? Kend nem iszik?

ÖREG: Ne kínozz már, fiam...

DULICS: Hazafelé?

ÖREG: Így is lehetne mondani. Ma vasárnap van, hazamegyek tisztáért...

FIÚ: A nyájjal van kint?

ÖREG: A nyájjal.

KONCZ: Hány éves kend?

ÖREG: Elég.

FIÚ: Adná azt az ostort?

ÖREG: Nem.

FIÚ: Egyet pattintok vele. No!

ÖREG: Nem.

FIÚ: Addig nincs ivás, amíg nem pattintok!

ÖREG: Leviszi a fejed, fiam.

FIÚ: Csak bizza rám.

ÖREG: És korán van még.

PINCÉR: Na adja már, vagy vigyem vissza?

ÖREG: De csak háromszor.

kilép egyet, kettőt, akkor megcsavarja a levegőben, és ügyesen pattogtatja az ostort odavissza. Többen felálltak.

Dulics is odalép, várja szinte a sorát.

A kutyák odahevernek az öreg lábaihoz. Most Dulics veszi a kezébe az ostort, ő is pattint vele néhányat. Aztán megigazítja a nyakkendőjét, és visszaül a helyére. Kazi van soron. Neki nem sikerül, Koncz se tud pattintani. A többiek már nem is tolakodnak érte. Visszaadják az öregnek. Az öreg iszik, aztán csendesesen sír. Olyan öreges könnyek ezek, semmi különös indíték nélkül keseredett el. Dulics fizet.

Koncz fizet.

A pincér ásít.

Hátravetett fejfel nézik a fölöttük terjeszkedő lombokat, hallgatják a reggeli madarak szavát, olyan ez most, mint egy kellemes hang-zuhany. Szinte fölfrissülnek tőle.

Előbb egy nagy motor zúg fel, elporol a reggeli utcán.

Most egy kocsis fordul ki az útra.

Még egy kocsis.

Két motor bög fel.

Az asztalnál csak a fiú és az öreg. Most már nem sír, hanem cigarettát gyűr. A fiú odaül melléje szoroson. Nézi az ember arcát, öltözékét, ostarát.

ÖREG: Csak háromszor!

KOROM: Most ne köhögjön kend!

FIÚ: Tudom, hogy nem eladó, mégis... mennyibe kerülne ez nekem?

ÖREG: Az ostarom?

FIÚ: Kellene nekem.

ÖREG: Van nyájad?

FIÚ: Nincs nekem semmim...

ÖREG: Hát akkor mi a fenének neked ez?

FIÚ: Mert akkor lenne nekem legalább egy ostorom. Azért!

ÖREG: Amikor fiatal voltam, én is eliszogattam így szombatoként reggelig is.

FIÚ: Mert tudok veled bánni, mit szólna hozzá?

ÖREG: ... És volt, bizony olyan eset is, hogy reggelre hülyeségeket akartam.

FIÚ: És ezek a hülyeségek sohasse sikerültek?

ÖREG: Soha... Azt hiszem, soha... Mert hülyeségek voltak. Mondom.

FIÚ: Nem is akarta, hogy sikerüljenek?

ÖREG: Lehet, hogy nem is akartam... nem emlékszem én már arra.

FIÚ: És milyen hülyeségek voltak azok?

ÖREG: Lovagolni néha... a pusztán.

FIÚ: Miért a pusztán? Miért épp ott, ahol nem látják az emberek? Az akkor nem is hülyeség.

ÖREG: Azért a pusztán, mert én részeg voltam, és ilyenkor az ember úgy esik le a lóról, hogy a nyakát törí... Na!

FIÚ: Azt hitte, hogy a nyakát törí?

ÖREG: Ez volt benne hülyeség, na!

FIÚ: Hogy akarta? !!!

ÖREG: Mit akartam?

FIÚ: Hogy ott a pusztán lezuhanjon.

ÖREG: Mondom: egész éjjel ittunk...

FIÚ: ITTAK ??? KIK?

ÖREG: Hatan-nyolcan cimborák...

FIÚ: És sohasse ment ki lovagolni?

ÖREG: Na, pattintasz még?

FIÚ: Soha senki se ment ki lovagolni?

ÖREG: Kárhozat, az. Kárho-
 zat... na!!!
 FIÚ: És a lány?
 ÖREG: Az sejtette.
 FIÚ: Sejtette?
 ÖREG: Azok mindent megsej-
 tenek...
 FIÚ: A pusztá, az ilyenkor mi-
 lyen?
 ÖREG: Térdig ködös...
 FIÚ: Madár?
 ÖREG: Nem. Azt hiszem,
 nincs... nem emlékszem
 rá.
 FIÚ: De hisz onnan jött.
 ÖREG: ... Nem, nem! Ez nem
 az a pusztá. A mostanit kér-
 dezted?
 FIÚ: Azt.
 ÖREG: Mint a citera.
 FIÚ: A pusztát kérdezem.
 ÖREG: Húrjai vannak.
 FIÚ: A pusz...
 ÖREG: ... Huzalok a levegő-
 ben. Nem, nem!!!
 FIÚ: Az ostort azért megven-
 ném.
 ÖREG: ... És zeng, mint vala-
 mi kegyetlen citera. Este
 vinnyog.

Hirtelen vágással: a fiú mo-
 torján vágat. Aztán szintén
 hirtelen vágással: ott áll az
 udvarukon, nézi a galambdú-
 cot, nézi a mozdulatlan ott-
 hont. Most halkán kopog a
 szomszédék ablakán.

Egy idő múlva kinyílik: a
 lány néz ki rá álmosan, dide-
 regve.

Hosszú csend, mind a ket-
 ten várnak. A kebeléből elő-
 húzza az ostort:

A lány halkán nevet:

A fiú szájára teszi a kezét:

LÁNY: Valami baj van?
 FIÚ: Nem... semmi...
 LÁNY: Akartál valamit?
 FIÚ: Nézd!
 LÁNY: Ne bolondozz, feléb-
 rednek...
 FIÚ: Psszt! Nem akarok én
 most itt semmit.
 LÁNY: Ezért ébresztettél?
 FIÚ: Gyere, fordulunk egyet.
 LÁNY: Most? Hajnalban? Ré-
 szeg vagy.

FIÚ: Gyere, kimegyünk a puszta.

LÁNY: Az este nem jöttél.

FIÚ: Kimennénk és...

LÁNY: És?

FIÚ: Szeretnél lovagolni most ott kint?

LÁNY: Álmos vagyok!

FIÚ: Gyere, kimegyünk, egy kicsit lélegzünk, vagy futunk... ott most térdig ér a köd. Szeretnék futni.

LÁNY: Repülni?

FIÚ: Nem érzel semmit?

LÁNY: Álmos vagyok. Ezt érzem.

Becsukja az ablakot.

A fiú ott áll, nézi az ablakot.

Emeli a kezét, hogy ismét bekopogjon, de épp megjelenik a lány feje. Az ablak kinyílik:

FIÚ: Az éjjel egy üres, kihalt házban voltam. Egyes-egyedül. Akkor jutott eszembe, hogy lehetne az egészen még segíteni.

LÁNY: Min segíteni?

FIÚ: A helyzeten.

LÁNY: Melyiken?

FIÚ: Az emberek, lehet, hogy nem is érzik, de valamit elvesztettek?

LÁNY: Melyik emberek?

FIÚ: Anyám például...

LÁNY: Ne vedd figyelembe.

FIÚ: Nem tudok nem odafigyelni.

LÁNY: Mire?

FIÚ: Ők már nem is...

LÁNY: Sokat ittatok az éjjel?

FIÚ: Sokat. Egész éjjel.

LÁNY: Mindig is ittatok...

FIÚ: Mindig...

LÁNY: Apád is, apám is.

FIÚ: Nagyapád is, nagyapám is.

FIÚ: Na, ezért, jöttem.

LÁNY: Hogy?

FIÚ: Hogy nevessek.

LÁNY: Gyere be. Fázok.

FIÚ: Reggel van... inkább a pusz...

Oda se figyel.

Nagyot nevetnek, aztán behúzott nyakkal csak befelé nevetnek.

LÁNY: Milyen házban voltál te az éjjel?

FIÚ: Egy teljesen kihalt ház... a Gyimesi mellett. Három kismacska a párna mögött, egy vak tükör... fekete leppellel bevonva. Találtam egy képet. Az első világháborúból való. Bukovinában készült valahol. Azt írja a hátlapján: EZT A KÉPET KÜLDÖM MAGAM HE-
LYETT, GONDOLJANAK A SZEGÉNY SZENVEDŐ BAKÁRA.

Ismét nevetnek dideregve.

LÁNY: Csak úgy betörtél?

FIÚ: A kulcs egy féltégla alatt volt. Nálatok is ott van, ha elmentek hazulról?

LÁNY: Nem... Nálunk a láb-törő alatt van.

FIÚ: ...Dulics bolondnak tartott, aztán azt mondta, lehet, hogy a legjobb mégis minél előbb elmenni.

LÁNY: Hogy te is el...?

FIÚ: Előbb úgy volt. Aztán már szó sem lehetett erről... Ez olyan ember, aki nem szereti maga után vonszolni a lelkiismeretét.

LÁNY: Ez te lettél volna?

FIÚ: Mi? A lelkiismerete? Igen... Tán... De csak ők hiszik ezt. Most már engem se érdekel nagyon. Gondolom, ez a nyavalyás közérzet. Ha beszélek, egyszerre nem az lesz belőle, amit érzek. Valami kisülés történt a szavak és a lélek közötti vezetéseken. Utálom.

LÁNY: A szavakat?

FIÚ: Utálom, hogy tudok a szavakról valamivel többet, mint amit a köznapi használjuk szokott tudni. Add csak a kezed!

LÁNY: Jósolsz?

A lány lassan odaadja a kezét.

FIÚ: Nem... A körmöd nézem.

LÁNY: Tiszták, nem? Vagy nem tiszták?

FIÚ: A körmöd nézem, ezzel te emberségesebb arcot varázsoltál, karmoltál egy tőkfejre, mint amilyeneket én általában ismerek.

LÁNY: Akarod, hogy átszabjam a te arcodat is?

FIÚ: Az se emberséges?

LÁNY: Nem. Egy csöppet se... Azt hiszem, ha elmegy, csak pár másodpercig emlékszem a vonásaidra. Mint amikor az ember valami fényes villanást lát és az beleég a szembogárba. Nem soká tart a tünemény. Az ember nem is figyel fel rá, rajta keresztül egész rendesen látja a világot... Fázok. De most már tényleg reggel van, nem jöhetsz be...

FIÚ: Ez érdekel, ismételd csak meg.

LÁNY: Fázok.

FIÚ: Csak azt, hogy...

A lány a fiú arca felé nyúl, körmei egész közélről, aztán becsukódik az ablak.

A kép megáll: a fiú feje hátulról, ahogy belerajzolódik nyaktól a keskeny ablakkeretbe, annak alsó vonalán áll szinte. Az egész egy nagy üres szem. A következő kép: ugyanez, de negatívban, mintegy reflexe annak, amit a lány mondott az imént. Akkor a fej lassan elhalványul, és eltűnik belőle. A fiú most lassan kinyit egy ajtót. Lopakodva odamegy egy ágyhoz. Lehajol: az anyja alszik ott. Hosszan nézi, letérdel az ágy mellett. Távoli hangok jönnek be, valahonnan az emlékek, emlékezés mesgyéjéről.

Tyúkok kotkodácsolása.

Itt lassan bejön a motor zúgása, túráztatva erősödik, és elnyeli az anya hangját. Már majd szétveti a készüléket, közben a fiú arca egyre közelebbről.

Már kint őgyeleg az udvaron. Lassan ébred a ház, a tyúkok, galambok... tehénbögés. A ház körös-körül van paprikafüzérekkel. Most leemel egy hosszú füzért, lassan csavarja maga köré, és átszellemülten nevet. Végeit, mint valami uszályt vonszolja maga után a poros udvaron.

A következő kép: Ismét motoron vágat ki a faluból. Egy helyen hirtelen lelassít, visszafordul, lehajol, felvesz egy nagyobb konzervdobozt, ölébe veszi, és ismét nekiiramlik. Kint van a pusztán.

Motorja vadul vágat az egyenetlen talajon, körötte szármárkóróbokrok és kisebb-nagyobb fűkupacok.

Kép madártávlatból. Egész kicsi a figura.

Egy gémeskút mellett hajt el, majd néhányszor megkerüli.

Játékos kedve van, szinte

ANYA: Kisfiam!!! Ne piszkold magad... én egész nap mást se csináljak, csak mossak rád... Gyere, kisfiam, szedjük össze a tojásokat... gyere, segíts anyának... majd te könnyebben bemászol a jászol alá... Vigyázz ott még ül egy tyúk, ne zavarod, ne zavarod!!!

Segíts, fiam, Bandinak a paprikát fűzni, nem győzi egyedül...

A paprika... jó, rendben van... jól fizetett, megvesszük... A lelkünket is odaadhatjuk, ha akarod... azt miért nem kéred? Azt is kérd el nyugodtan ezzel az erővel...

cicázik a még párás, ködös pusztán.

A következő képsor technikai utasításai: amikor megy a szöveg alatta, a kép is mozog, amikor a beszéd megszakad, a kép is megáll, szinte megdermed. A szövegek között nem hosszú, de jelentős paúzáknak vannak. Ezek a fiú gondolatainak megrekedését jelentik.

Szünet.

Szünet.

FIÚ: Arra panaszkodott, hogy senki se törődik vele. Olyan hosszán és behatóan elemezte a sorsát, hogy ott már nem volt mit tenni. Rendjén is van. Akkor odaadták neki azt a kertés házat... Valami négy nagy szobája volt, és mellékhelyiségek... Amikor elmentek hozzá látogatóba egy fél év múlva, mit láttak? Azt, hogy ő csak a konyhában él. A konyhát használja, közben ez a nyavalyás konyha kisebb volt annál a szobánál, ahol azelőtt nyomorgott... Ebbe halt bele nyolc hónap múlva.

FIÚ: Lehajolt, hogy páfrányt szedjen, aztán elrántotta a kezét. Mintha csalánhoz nyúlt volna. Akkor elmondta: ilyen páfrányokon csörtettek át, amikor azt a parasztot megtalálták. Még lisztes volt a válla... lisztet vitt... és akkor valaki...

FIÚ: A csontfűrész vissza kellett adni, nem lehetett kivinni. Dobra még nevetett is rajta, hogy csontfűrész vizet magával. Lopnak az emberek, de nem csontfűrész. Különböző foghúzó fogókat, csipesze-

ket meg minden... Na Veronka, te is bolond vagy... De add vissza a csontfűrészrt. Még elvághatod valakinek a sípcsontiját vele... Veronika...

Szünet.

FIÚ: Négyen is bevették a hazugságát. Te jó isten: négyen... És lebuktak a vagyont érő pecsétgyűrűért. Már fuldokoltak is... olyan kéken jöttek fel a mélyről, mint a szilva... Én levágtam volna az ipse ujját is, és a nem létező gyűrű után dobtam volna, biz' isten.

Szünet.

FIÚ: Nézze, nagysága, én sohasem ettem még tulipánt, de ezt megeszem, szépen lelegelem, ha valódi hollandiai... Én csak hollandiai tulipánt vagyok hajlandó legelni.

Szünet.

FIÚ: Ha neked tetszene, elmehetnénk egy nap a pálmaházba... igaz, hogy ott kibírhatalan meleg van és párás a levegő, de megmutatnám neked azt a vöröspálmát...

Megszakad az előbbi megoldású képsor.

Most megáll, leszáll a motorról, a szerszámtartóból előhúzza egy vékony gumicsövet.

A konzervdobozt, amit magával hozott, a motor mellé helyezi, kinyitja a tartályt, a gumicső egyik végét belehelyezi, akkor letérdel a motor mellé, és a cső másik végét a szájába veszi. Szippant.

A benzin a szájába futott, köhög, prüszköl. Hányinger kínozza.

Amikor végre megnyugszik ismét szippant. Amikor folyni kezd a benzin, a csövet a kon-

zervdobozba irányítja. A do-
boz megtellett.

A gumicsövet gondosan visszahelyezi a szerszámtáskába.

Távolról mutatni: gondosan levetkőzik meztelen. Ruháját
rendben összerakja.

Ebben módfelett pedáns.

Fogja a konzervdobozt, és
tíz, tizenöt lépésre eltávolodik
a motortól. Most egész közel-
ről, ahogy leteszi a gyufát egy
vakondtúrásra.

Leönti magát benzinnel.

Sercen a gyufa.

A láng elárasztja az egész
képernyőt.

VÉGE